

Asia: VN/854/2022

Hallituksen esitys sote-uudistusta koskevien rahoituslakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kuntien rahoitusta koskevat ehdotukset

Kuntiin jäävän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannukset kysyttiin vuoden 2022 talousarviotietojen kyselyssä, mutta lopullisessa laskennassa erät eivät ole erotettavissa palveluluokittain ilman erilliskyselyä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lopulliset kustannukset vuodelta 2022 on selvitettävä tehtävällä erilliskyselyllä ja varmistettava, että kunnat saavat riittävän rahoituksen kuntiin jäävien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviin.

Kuntayhtymien tekemättä jäänyt palkkaharmonisointi ja kuntayhtymien alijäämien kattaminen tekevät kunta- ja hyvinvointialuekohtaisista laskelmista keskenään vertailukelvottomia, jos vuosiin 2021 ja 2022 kohdistetaan takautuvasti palkkojen harmonisointikustannuksia. Kuntayhtymien alijäämien kattamisen osalta tilanne on sama, jos alijäämän kattamista varten ei ole tehty pakollisia varauksia.

2. Hyvinvointialueiden rahoitusta koskevat ehdotukset

Hyvinvointialueiden rahoituksen osalta on varmistettava, että rahoituksen määräytymisperusteet päivitetään uusimpien kustannustietojen mukaisiksi. Lisäksi vuotuinen indeksikorotus on myös toteutettava eikä pelkästään otettava huomioon. Esitykseen on sisällytetty tarvetekijöiden ja niiden painokertoimien tarkistus uusimpien tietojen pohjalta kohdentaa rahoitusta nykyistä oikeammin.

3. Yliopistosairaalatekijää koskeva ehdotus

Hyvinvointialueiden rahoitukseen esitetään uutta määräytymiskriteeriä, joka kohdentaa rahoitusta yliopistosairaala-alueille. Esitystä voidaan pitää erittäin perusteltuna, jotta yliopistosairaaloiden kustannukset tulevat huomioiduksi hyvinvointialueiden rahoituksessa.

4. Vaikutusarvioinnit

Esitys ei edelleenkään ole kustannusneutraali kuntien kesken, vaikka se kunta-valtiosuhteessa onkin neutraali. Esityksen vaikutukset ovat enimmillään +/- 60 euroa asukasta kohti, mikä tarkoittaa 0,6 veroprosenttia. Esityksessä todetaan virheellisesti, ettei uudistuksella lähtökohtaisesti paranneta tai heikennetä kunnan rahoitusasemaa. 0,6 veroprosentin vaikutus on kuitenkin varsin merkittävä, kun kuntien tuloveroprosenttia leikataan 12,64 prosenttiyksiköllä. Vuoden 2022 tasossa kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti 12,64 prosenttiyksikön leikkauksen jälkeen olisi 7,37.

5. Muut huomiot

Valtionosuusjärjestelmää tulee uudistaa ja ottaa nykyistä paremmin huomioon kasvavan kaupungin ja maakuntakeskuksen erityispiirteet muun muassa ylikunnallisten tehtävien hoitamisessa.

Koivisto Kirsi

Tampereen kaupunki - Konsernijohtaja Yli-Rajala 21.4.2022 § 59